WYZWANIA BANKOWOŚCI

Dr hab. Krzysztof Kalicki

KONFERENCJA ALK

WARSZAWA 22.11.2016

GENEZA – FAZY ROZWOJU

- 1945-1975 30 lat sukcesu systemu finansowego świata (Bretton Woods, $-Gold standard, stabilne kursy, SDR, integracje stref walutowych,
- 1976- 2006 30 lat euforii finansowej (panujemy nad pieniądzem, ryzykiem, globalizacja, permanentna nadpodaż pieniądza, reguła Taylora, ciągły wzrost aktywów – „finansacja" życia – udział sektora finansowego w PKB – wzrost z 3-4% do 7-8%, sfinansujemy każdy dług publiczny, „Greed is good" dla wszystkich, kompas na arytmetykę value of money, populizm i korupcja polityczna kapitalizmu, na 1% wzrostu PKB – 4% wzrostu kredytu, pochodne, ABS, CDS, big short)
- zaczęły się reakcje regulatorów - Bazylea I i II, kryteria z Maastricht bo były mniejsze kryzysy – dot.com, Azja Pd-Wschodnia, Rosja.
- 2008 wybuch kryzysu na skalę zapomnianą już od dekad (spadek wartości aktywów finansowych 60-70%, upadające banki)
- Kryzys trwa – niekonwencjonalne narzędzia polityki pieniężnej ,

WYZWANIA BANKOWOŚCI GLOBALNEJ

- Utrata zaufania instytucjonalnego
  - Wzrost ryzyka upadłości banków
  - Brak zaufania dotyczącego zawartości bilansów banków i transakcji pozabilansowych
  - Brak zaufania wynikającego z jakości kapitałów banków
  - Ryzyko związane ze skalą lewarowania transakcji bankowych
  - Ryzyko transakcji na rynku międzybankowym i z instytucjami trzecimi
- Utrata zaufania klientów i inwestorów w odniesieniu do produktów i bezpieczeństwa depozytów – ryzyko reputacyjne
- Utrata zaufania dotyczącego dyscypliny i skuteczności nadzorców
- Szukanie w bankach źródeł zaspokojenia potrzeb budżetowych
- Nowa globalna konkurencja – Fintechy, technologie

WYZWANIA POLSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO

- W okresie kryzysu polskie banki nie potrzebowały pomocy, nie miały problemu z płynnością, lewarem
- Polskie banki cieszyły się wysokim zaufaniem w sensie instytucjonalnym
- Spadek **zaufania** klientów do ofert sektora bankowego – CHF, instrumenty pochodne, produkty strukturyzowane - roszczenia klientów, pozwy zbiorowe
- Silna **konkurencja** na rynku usług finansowych w zakresie pozyskiwania Klientów
- Wzrost znaczenia **jakości usług** i obsługi klienta jako element przewagi konkurencyjnej (satysfakcja i lojalność klientów staje się głównym wyzwaniem)
- **Niskie stopy procentowe** – niższe przychody, konieczność modyfikacji strategii produktowych
- **Kumulacja wyzwań regulacyjnych**: CRD IV, CRR, MIFIDII, EMiR, wymogi płynnościowe, nowa ustawa o BFG
- **Bezpieczeństwo płatności** bezgotówkowych
- Unia Bankowa / **Jednolity rynek kapitałowy** – Europa wdraża programy wzmacniające finansowanie inwestycji poprzez rynki kapitałowe – nowa, ograniczona rola banków
- **Obciążenia sektora bankowego kapitałowe, podatkowe, regulacyjne i nowe związane z prezydencką ustawą** "O zasadach zwrotu niektórych należności wynikających z umów kredytu i pożyczki" (szacowany koszt 4,0-9,3 mld PLN)

REAKCJA POLITYCZNA I REGULACYJNA NA KRYZYS SUBPRIME

- **Źródłem i przyczyną fali regulacji był kryzys** subprime z 2008 roku - który spowodowała zaangażowanie finansów publicznych na kwoty USA 1,6 biliona $ i UE 1,5 biliona eur, powiększając drastycznie dług publiczny.
- Polityczna odpowiedź na kryzys:
  - Jump – zdefiniowanie polityczne winnego kryzysu
  - Założyć bankom kamizelki bezpieczeństwa
  - Własność finansowa ma być sługą
  - Banki i depozyty muszą być bezpieczne
  - Już nigdy podatnik nie będzie ratował upadających banków
  - Trzeba się zabezpieczyć przed ryzykiem systemowym i specyficznym
  - Na globalnym rynku finansowym regulacje muszą być globalne
  - Długi są fikcja trzeba je skasować – banki odpowiadają za dług
  - Dla banków odebrać marchewkę i uruchomić kij regulacyjny
- Niechęć społeczeństw do banków – marna reputacja

JAK ŚWIAT REALIZUJE TE CELE

- Pytania do panelu:
- jakie **cele polityczne i regulacyjne** stawiali sobie różni regulatorzy?
- jak te cele zostały **zrealizowane**?
- jakie **efekty** przyniosły regulacje z punktu widzenia zamierzonych zmian?
- jakie pojawiły się **koszty alternatywne** w gospodarce i w samym sektorze bankowym?
- **Czy wprowadzone regulacje stanowiły najlepszy sposób zaadresowania problemów** do rozwiązania?
- Jakie można wyciągnąć dziś **lekcje** z tego procesu?

TEZY

- **Regulacje stanowią biurokratyczno-polityczną odpowiedź na kryzys wywołany polityką państw i banków centralnych**, który skumulował się w sektorze bankowym
- **Cele** stawiane przed regulacjami **nie zawsze są osiągane** w stopniu zadawalającym
- **Masowość regulacji** powoduje rosnący brak ich transparentności
- Regulacje oprócz zamierzonych efektów powodują **liczne niezamierzone efekty uboczne** stanowiące poważne zagrożenie ekonomiczne dla gospodarek i sektora bankowego – zmniejszenie finansowania, spowolnienie wzrostu gospodarczego, wzrost bezrobocia
- **Trade-off ryzyko koszty** budzi coraz więcej wątpliwości
- **Jedne regulacje wywołują ciąg następnych regulacji**
- Efekty regulacji tzw. **drugiej rundy** zaskakują samych polityków
- **Regulatorzy często ignorują skalę komplikacji i koszty ponoszone przez banki i społeczeństwo** jako całość – brak proporcjonalności wymogów do skali biznesu i banku
- Zarządzanie bankami staje się **w mniejszej mierze odpowiedzialnością managementu** a bardziej regulatorów kształtujących kapitały, płynność lewar, metody oceny ryzyka kredytowego, rynkowego, operacyjnego, modeli etc. Ale za ryzyko upadłości banku - bail-in odpowiedzą klienci.
- **Niespójności przepisów tworzą miejsce dla arbitrażu regulacyjnego** wpływając na konkurencyjność banków
- **Wyzwania technologiczne** w ramach wdrażanych rozwiązać powodują wzrost kolejnego ryzyka, jakim jest złożoność i zapętlanie się systemów informatycznych
- **Koszty i kary będą powodować wycofywanie się inwestorów z sektora bankowego** – niskie ROA, ROE
- **Znacząca część banków nie będzie wstanie ponosić kosztów regulacyjnych** i zostanie zepchnięta do funkcji niszowych - sprzedawania produktów dużych banków – np. propozycje w zakresie ryzyka rynkowego - Bazylea IV
- **Rozwiązania restrukturyzacyjne i likwidacyjne zwiększają niepewność klientów, a zdejmują odpowiedzialność z regulatorów**

ZAGROŻENIE POLITYKĄ BANKÓW CENTRALNYCH

- QE, LTRO - J.Stiglitz, „flood of liquidity” „transfuzja do pacjenta z popękanymi żyłami”
- **Spadające oszczędności w gospodarce** – ujemne stopy procentowe
- Skala płynności i stopa% EU 778 mld eur -0,3%; Jap. 231 mld -0,1%; Szwecja 214 mld -0,35%; Szwajcaria 408 mld -0,75%; Dania 144 mld -0,65%
- **Zagrożenie dochodowości** banków przy ujemnych stopach procentowych
- **Zła alokacja aktywów** – zakupy papierów wartościowych w ramach QE podnoszą wartość obligacji ponad rzeczywistą wycenę
- **Zagrożenie dla aktywów banków centralnych**
- **Spowolnienie reform sektorów publicznych** ; deficyty w UE sumy państw deficytowych są większe od państw nadwyżkowych
- QE może wyzwolić **kolejną bańkę spekulacyjną** na rynku aktywów
- **Udział sektora bankowego w finansowaniu spada** na rzecz mniej regulowanych sektorów – funduszy, telecom etc.

ZAGROŻENIA REGULACYJNE

- **Koszty i złożoność regulacji**:
- Andrew Baily szacował regulacje ostrożnościowe dla W. Brytanii na 3 mld funtów w 2013 roku – przecież są dalsze regulacje – te koszty jako „frankly indefensible”
- Komitet Bazylejski dyskutował referat „The regulatory framework: balancing risk sensitivity, straplicity and comparability 2013. Krytyka skomplikowania regulacji
- **Endogeniczne ryzyko systemów wycen aktywów:**
- Regulacje są procykliczne bo VaR rośnie przy dobrej koniunkturze i poprawia współczynniki kapitałowe i pogarsza się w kryzysie – wtedy kapitał jest najpotrzebniejszy a wyprzedaż aktywów jeszcze przyspiesza spadek wartości rynkowej
- **Konsekwencje fair-value i market-consistent valuation:**
- Tu też działa efekt procykliczności regulacji- ceny aktywów na rynku mogą spadać poniżej intrinsic value i załamywać płynność rynku różnych papierów wartościowych, negatywna premia na płynność dokonuje dysrupcji wartości aktywów
- **Granice kwantyfikacji:**
- **Regulacje mają charakter bardzo zmatematyzowany i statystyczny**, błędy wycen z modeli – bo rynki są bardziej złożone, często modele dają fałszywy komfort zabezpieczenia przed ryzykiem. Modele są tyle warte ile ich założenia
- **Ryzyko operacyjne mierzone modelami ma mniejszy sens niż szkolenie pracowników**
- **Granice efektywności regulacji:**
- Krytyka „The inevitability of instability” nieuniknione są nowe zmiany, stąd nowe rodzaje ryzyka. J.K.Galbraith 1993 **źródłem kryzysu są długi większe niż zgromadzone środki do zapłaty**
- **Społeczne efekty regulacji ryzyka :**
- Bail-in przerzuca ocenę ryzyka na klientów. J. Stiglitz mówi, że jeżeli będzie musiał oceniać ryzyko banków to nie będzie miał czasu zarabiać pieniędzy

INFLACJA REGULACJI

"Over the past five years, we had to legislate at speed while the fires of a crisis were burning all around. And as a result the financial system we have today is stronger. No one is putting that overall architecture into question. But if you legislate at speed, in the middle of a crisis, you cannot expect to get every bit of regulation 100% right. So now, as we work to create an environment that supports investment, we need to check that the cumulative impact of these rules hasn't had any unintended consequences."

– Jonathan Hill, EU Commissioner for Financial Stability, Financial Markets and Capital Market Union

- Do 2016 roku UE wprowadziła 2009-2014 **41 aktów prawnych** i to jest czas, aby nie produkować nowych ale zastanowić się nad skutecznością i celowością starych
- **Jak wygląda równowaga między ryzykiem a efektywnością**
- Regulacje **nakładają się**, **nie są hollistyczne** i **proporcjonalne**, wprowadzane bez analizy wpływu na koszty i korzyści
- Komisja Europejska dostała **300 odpowiedzi z instytucji prywatnych i 26 z instytucji publicznych wskazujących na problemy z wdrażaniem regulacji**
- Król Danii i Anglii Kanut kazał morzu, aby się cofnęło, teraz tak zachowują się Nadzorcy, ale morze nie usłucha, król rozumiał bezowocność tych gestów, tle samo są warte centralne regulacje – ich kompleksowość staje się groźna
- ***Donald Trump chce apelować 2300 stron Dodd-Frank Act; Demokraci - legislative Godzilla***
- Podnosi się, że Consumer Financial Protection Bureau wprowdziło 19 statutów chroniących konsumenta – od finansów domowych, poprzez kredyty dal studentów do kart kredytowych etc.

KOSZTY PO STRONIE BANKÓW KOSZTY PO STRONIE NADZORU – TEŻ BANKÓW

- Ocena **wzrost kapitału w bankach to misjudgment**
- **Wszystko kosztuje** – kapitał CAPM – 8-11%, płynność – wielka płynność na ujemnych lub niskich stopach% , TLAC koszty ryzyka bail-in, lewar
- Wysokie koszty budowy **modeli ryzyka i teraz na przemiał**
- Tylko w USA szacuje się, że koszty związane z wdrożeniem **Dodd-Frank Act dla 11 agencji nadzorujących w USA przekroczą kwotę 1,2 mld USD w ciągu ostatnich 3 lat**. W przypadku EBC konieczne będzie **podwojenie ilości pracowników i zatrudnienie dodatkowo 2000 osób w nadzorze** pomijając koszty wielkiej inwestycji w nowa kwaterę EBC.

INFLACJA REGULACJI I JEJ SKUTKI CO KRYTYKUJĄ?

- Bank of England **MIFIDII szkodzi płynności instrumentów pochodnych** i rynkowi obligacji koroporacyjnych
- Rząd Finlandii – problem z **MIFID II dla krajów o mniejszej płynności rynków finansowych**, podobnie FCA
- ECB korzyści z ograniczenia ryzyka przeważają nad kosztami związanymi z płynnością rynków
- EBC-Koszty podwyższania kapitału są wysokie ale będą spadać w przyszłości – Bail-in – operacyjne wyzwania w TLAC
- Bank of England – pojawiają się **niezakładane efekty BRRD w zakresie trade finance**
- ECB **MREL ma luki i negatywnie wpływa na politykę makroostrożności – duplikowanie informacji**
- **Krytyka wprowadzania legislacji na poziomie I zanim są wprowadzane szczegółowe rozwiązania**
- HVT – Central Securities Depositories Regulatio CSDR – problem – **zmniejszenie płynności, luki prawne, rosnące koszty**
- EBC – zauważa, że **UCIT V działa przeciw integracji finansowej i dodatkowe koszty operacyjne i ryzyko dla CDS link products**
- Problemy w dokonywania transakcji z trzecią stroną i ekwiwalentnością, wielkie problemy z raportowaniem i koszty
- **EMIR utrudnia transakcje w ramach intra-grupowych**
- **Problem lewaru, który nie bierze pod uwagę ryzyka aktywów**, problem uznawania strony trzeciej w CCP
- **PSD2 i dostępność dla trzeciej strony dostepu do danych kłóci się z General Data Protection Regulation**, Payment Account Directive - **transparencja fee i dostęp do rachunku bankowego a jednocześnie ochrona danych osobowych**
- **BASEL IV chce odejść od systemów identyfikujących poziom ryzyka IRB, metoda zaawansowana w ryzyku operacyjnym na rzecz regulacyjnych kalkulacji**
- **Ochrona konsumentów prowadzi do redukcji produktów**

KOSZTY REGULACJI

- **Około 10% kosztów całkowitych banku**
- IT 57%, Finanse 28%, Ryzyko 14%, Hurtownie danych 7%, oraz audyt, compliance
- Wnioski: wzrost współczynnika kapitałowego od 2% do 6% powoduje **wzrost spreadów od 14 bps do 25 bps**
- **Wzrost płynności o 25%** w stosunku do obecnego poziomu daje **wzrost spreadów od 26 bps-78bps**
- **Łącznie wzrost kapitału od 2% do 6%** oraz **wzrost płynności od 25% do 50%** w stosunku do wyjściowych daje szacowany **wzrost spreadów od 40 bps do 103 bps**
- **Banki nie radzą sobie z obniżaniem kosztów; w UE koszty rosną 2% rocznie, głównie regulacyjne**
- **Koszty Basel III powodują około 0,05-0,15% spadku GDP**
- Wzrost spreadów bankowych o 15 bps
- Każdy wzrost kapitału o 1% daje zmniejszenie usług o 0,09%, a wzrost wymagań płynności obniża usługi bankowe o 0,08%
- Nancy Masschelen – obsesja regulatorów w zakresie kapitału i wypłacalności a kryzys zaczął się od płynności, ale współczynniki to tylko element układanki inne to governance i risk management – nie ma związku między kapitałem a płynnością, **ten sam współczynnik nie musi pasować do wszystkich**,

ZAUFANIE

- 1. Budowanie zaufania do instytucji finansowych i wyłączenie sektora publicznego z ratowania w przyszłości banków przed upadłością
- 1.1. Bezpieczeństwo kapitałowe banków (Bazylea III, CRDIV,CRR, Global Systemically Important Financial Institutions (G-SIFIs), 1.2. Bezpieczeństwo płynnościowe banków (LCR, NSFR,lewar, Rekomedacja P)
- 1.3. Bufory kapitałowe systemowe
- 1.3. Wzrost płynności high powered money w systemie (FED, EBC)
- 1.4. ograniczanie roli banków w stosunku do rynków kapitałowych
- 1.5. Dekompozycja banków - bankowość komercyjna i inwestycyjna&tradingowa (German Separation Act 2015, Dodd-Frank Act)

WYMOGI KAPITAŁOWE – NIESPÓJNE REGULACJE

- KNF stosuje **bardziej rygorystyczne wymogi kapitałowe** niż Europa Zachodnia
- **W Polsce bufory są dodawane do całkowitego kapitału a nie do CET1** (zgodnie z SSM)
- **KNF nakłada bufor dywidendowy 4% czego nie ma w Unii**
- **LtV na poziomie max 50% (uznania zabezpieczenia) wciąż zalecane zabezpieczenie na nieruchomość – czego nie ma w CRR**, co zaniża wskaźniki kapitałowe banków (na Zachodzie uznaje się 80%)
- **Przeskalowanie w Polsce CET1 o 20% powyżej Zachodu**
- **Przeskalowanie w oparciu o dźwignię o 70% powyżej Zachodu**
- **TCR dla zachodu 8% u nas 8%+4%=12%**
- **Wyższe wagi ryzyka** dla ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach (FX i komercyjne – **zamiast 35% to mamy 100% do RWA**
- 100% waga domiaru na CHF

ŹRÓDŁA SPADEKU RENTOWNOŚCI

SYSTEMATYCZNY WZROST KOSZTÓW DO DOCHODU

POLSKIE REGULACJE ZNACZĄCO PRZEKRACZAJĄ UNIJNE

- Deloitte

Pełny wymóg kapitałowy 2018/19 – UE vs. Polska

Wymogi kapitałowe – całkowity wymóg kapitałowy (TCR) - wersja pełna („Fully loaded")

Maksymalny skumulowany wymóg kapitałowy: EU bez PL	Maksymalny skumulowany wymóg kapitałowy: PL	Udział poszczególnych składowych kapitału (min-max)	MREL, EBA Stress Test, Wyniki BION	Wskaźnik dźwigni, Wpływ Bazylei 4
	26,5%	0,6%-2,5% †	Domiar kapitałowy dla kredytów w CHF	
	24,0%	4 %**** †	Polityka dywidendowa KNF	
20,0%	20,0%	0-2%*** †	Indywidualny wymóg w Filarze II	
18,0%	18,0%	0-5%** †	Większy z*: • Bufor ryzyka systemowego (0%- 3% /5%)	• Bufor G-SIFI (1%-3,5%) • Bufor O-SIFI (0%-2%)
13,0%	13,0%	0-2,5% †	Bufor antycykliczny	
10,5%	10,5%	2,5% †	Bufor zabezpieczający (ochrony kapitału)	
8,0%	8,0%	2,0% †	Kapitał uzupełniający Tier II	
6,0%	6,0%	1,5% †	Kapitał dodatkowy Tier I	
4,5%	4,5%	4,5%	Kapitał podstawowy Tier I (CET1)	

Źródło: CRD IV, ECB, EBA i opr. własne PwC

* Możliwe są interpretacje, zgodnie z którymi bufory stosuje się łącznie. ** *Górna granica przedział pokazuje maksymalny poziom buforu G-SIFI, przy O-SIFI limit wynosi 2%* ; *** Poziom indywidualnego wymogu przyjęty na podstawie komunikatu Komisji Europejskiej (2013); **** Co najmniej od 2011 r. KNF prowadzi politykę zalecania nie wypłacania dywidendy dla banków, których współczynnik wypłacalności jest poniżej 12% i/lub otrzymały gorszą ocenę BION

Średnie wartości wskaźników CET1 oraz TCR w bankach z Polsce i ze „starej UE" oraz CET 1 i TCR w polskich bankach po przeskalowani wagami ze „starej UE"

(stan na 31.12.2015)

SPADEK UDZIELANYCH KREDYTÓW W STREFIE EURO

Figure 8: Eurozone lending growth

Source: Deutsche Bank

WPŁYW NOWYCH I PROJEKTOWANYCH REGULACJI NA CT1

Figure 1: European banks CT1 impact – 65% aggregate capital floor would not be "so" binding on the sector, but only after the revisions to internal models increase credit RWA independently – we think this is less well understood

Source: Deutsche Bank

BASEL IV

- W 2016 roku Bazylea planuje zmiany w kapitałach. Cel wyeliminowanie dowolności i ujednolicenie kryteriów wyceny ryzyka i kapitałów. 2018-2020 **Standardowe wagi ryzyka**, standardowy model ryzyka operacyjnego, kredytowego dla dużych korporacji i instytucji finansowych, CVA – duże niezadowolenie Europy. **Utrata wrażliwości na ryzyko i zła dyslokacja Risk Weighted Assets. Efekt wzrost kosztów kapitału:**
- **Europa CT1 wzrost o 250 bps od RWA o 20%(**100bps ryzyko kredytowe, 80 bps operacyjne, 20bps ryzyko rynkowe i 40pbs IFRS-9), dla **niektórych europejskich banków RWA nawet wzrost o 50**% - włączając efekt IFRS-9
- **Japonia wzrost RWA 10%, ale RWA dla akcji w holding 250% ze 120-160%,**
- **USA 0%, w USA baki odgrywają mniejszą rolę**
- To jest równowartość 3 letnich zysków. To grozi stabilności finansowej banków i brakiem wzrostu
- Z obecnej **wartości 12,5% CT1 – obniżenie -**1% Credit RWA, -0,2% Market RWA, -0,8% operacyjne RWA, capital -0,1%, IFRS-9 0,4% wynik CT1 10,3% ceteris paribus
- **Odchodzi się od IRBA** do standardowych narzutów
- **Karl Schiller MF RFN 1966-72: Stabilność nie jest wszystkim, ale bez stabilności wszystko jest niczym** – Stability is not everything, but without stability' everyone is nothing
- Niby zasada Read my lips no new taxes , a w rzeczywistości wysokie wymagania kapitałowe to dodatkowe podatki nakładane na sektor bankowy
- Banki są handlowane na giełdach przy 0,81*PTBV 9,6*PE ROTE 8,6%
- Lord Hill europejski komisarz do Stabilności finansowej – financial stability is a prerequisite for growth. I want to be more proportionate –more ambitious about reducing reporting and disclosure requirement

OGRANICZENIE RYZYKA

- 2. Bezpieczne zarządzanie
- 2.1. **derisking**
- 2.2. Regulacje w zakresie ryzyka kredytowego
- 2.2.1. Detalicznego **(Rekomendacja T i S)**
- 2.2.2. Instytucjonalnego (**Rekomendacja U**)
- 2.3. Regulacje w zakresie ryzyka rynkowego
- 2.4. Regulacje w zakresie ryzyka operacyjnego (**Rekomendacja M**)
- 2.5.Guidance on credit risk and accounting for expected losses (**MSSF9** – odpowiedzialność, solidne metodyki, adekwatność odpisów, ujawnienia,
- 2.6. **AQR, Stess testy tysiące danych, brak jasności w tablicach**
- 2.7. Oczekiwane - Rozporządzenie MF w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli funkcjonalnej (w tym również polityka wynagrodzeń, adekwatność kapitału, whistleblowing…)

OCHRONA DEPOZYTÓW & BAIL-IN

- 3. Bezpieczeństwo depozytów bankowych do określonego pułapu
- 3.1. Przyjęcie poziomu depozytów gwarantowanych
- 2.2. Ograniczenie **lewaru**, **TLAC Total Loss Absorbing Capacity**
- 3.2. Gwarantowanie depozytów, system przymusowej restrukturyzacji 9.10.2016,(**Bank Recovery&Restructuring Directive**, Bail-in,)
- 3.2.1. Jednostkowe i grupowe plany naprawy
- 3.2.2. **Plany restrukturyzacji i likwidacji banków**, **MREL** Minimum Requirement of Equity & Liabilities 19.07.2016

OCHRONA INWESTORÓW

- 4. Bezpieczeństwo inwestowania w produkty bankowe i dostosowanie ich do **poziomu skłonności do ryzyka inwestorów**
- 4.1. Ochrona inwestorów, odpowiedzialność za doradztwo jasne opłaty, najkorzystniejsze warunki rynkowe - składowanie danych (**MIFID I i II** MARKETS IN FINANCIAL INSTRUMENTS DIRECTIVE)
- 4.2. ochrona inwestorów przed manipulacjami rynkiem- rejestr dostępu do danych poufnych, definicje manipulacji, kary (**Market Abuse Directive i Market Abuse Regulation)**

OCHRONA KONSUMENTÓW

- 5. Bezpieczeństwo i ochrona konsumentów
- 5.1. Ochrona konsumentów - przejrzystość warunków kredytów i opłat, odpowiedniość produktów, prostota obsługi, ujawnienie kosztów, scenariusze dochodowości, szkolenie pośredników (**Consumer Credit Directive, Consumer Protection and Supervision Directive, Insurance Distribution Directive, Regulacja U, PRIIP - Package Retail and Insurance-based Investment Products)**
- 5.2. Dyrektywa chroniąca konsumentów w zakresie kredytów hipotecznych, cross border lending, przejrzystość procesu negocjacji i udzielenia kredytów, anualizowana stopa procentowa, jakość pośredników - rejestry, (**Mortgage Credit Directive**)
- 5.3. Redukcja interchange fees (**Multilateral Interchange Fees**)
- 5.4. Zwiększenie dostępu do usług bankowych, **bezpłatne rachunki** bankowe, płatności transgarniczne, servis osób trzecich, silniejsza autentykacja (**SEPA, PAD, Payment Service Directive, PSDII, LEI - Legal Identification Number,FUNDS TRANSFER DIRECTIVE**)
- Cel właściwe produkty, profile klientów, klient nie ma być ekspertem od rynków, transparentna informacja
- Skutek wzrost kosztów produktów, redukcja palety produktów,

DYSCYPLINA

- 6. Dyscyplina, zapobieganie naruszeniom transparentnego rynku
- 6.1. Wzmocnienie prawne nadzoru nad bankami **(Single Supervisory Mechanism, ESMA, EIOPA)**
- 6.2. Nadzór makroostrożnościowy **(European Stability Mechanism)**
- 6.4. Odpowiedniość rad nadzorczych i zarządów (EBA suitability of members of the management.., key functions)
- 6.5. **Zapobieganie ryzyku manipulacji** w transakcjach bankowych z rynkiem (WIBOR) – obowiązki administracyjne, kontroli i superkontroli, sankcje, odszkodowania Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego 30.06.2016
- 6.6. Ochrona danych bankowych, danych konsumentów, usuwanie danych (Data Protection Directive, Cyber Security)
- 6.8. Zapobieganie unikaniu podatków FATCA

POWÓDŹ INFORMACJI

- 7. Tworzenie systemu nadzoru i kontroli różnych kategorii ekonomicznych
- 7.1. Systemy sprawozdawczości i narzędzia nadzorcze **(bilanse&dane księgowe, BION, Stess Testy, AQR, standardy EBA**)
- 7.2. Systemy sprawozdawczości i rozliczania instrumentów pochodnych **(EMIR-EUROPEAN MARKET INFRASTRUCTURE REGULATION ON OTC DERIVATIVES , CCP**)
- 7.3. Systemy zapobiegania praniu pieniędzy, koncept i identyfikacja finalnego właściciela (**Antymoney Loundering Directive, KYC, UBO)**
- 7.4. Systemy ochrony przed finansowaniem terroryzmu

WYZWANIA REGULACYJNE

- Regulacje prawne konstytucyjne Prawo Bankowe, Ustawa o NBP, Rozporządzenia Ministra Finansów, NBP
- Regulacje KNF – Rekomendacje od A do U
- Regulacje UOKIK, Giełdy, Krajowego Depozytu
- Permanentne raportowanie
- BION – KNF zadaje 5900 pytań
- Fokus -> Governance, Risk, Compliance
- Assets Quality Review
- Ryzyko Big Data, wielkiej ilości danych i ich procesowania tworzących iluzję zarządzania ryzykiem

CELE FISKALNE

- 8. Realizacja celów politycznych i fiskalnych
- 8.1. **Podatek od instytucji finansowych**
- 8.1.1. Podadek od aktywów 3-4 mld PLN
- 8.2.2. Financial Transaction tax
- 8.2. **Zaspokajanie żądań grup wyborczych** - CHF, EURO
- 8.3. **Kary** nakładane przez regulatorów na banki
- 8.4. **Nadmierne wymogi kapitałowe zwiększają obciążenia podatkowe**

PRAWA EKONOMICZNE A PRAWA STANOWIONE

- Projekty ustaw dotyczących FX kredytów – koszty:
- **Od 10 mld PLN do ponad 80 mld PLN**, przy kapitałach sektora bankowego ok. 160 mld PLN
- Morgan Stanley obniżył prognozowany koszt dla banków w scenariuszu bazowym do 6 mld zł
- **Woluntaryzm, ponieważ przyjęto polityczne założenie, że spready były za wysokie** (kto i jak to określił – spread jest ceną usługi wymiany na rynku)
- **Zmianę zasad opodatkowania CIT funduszy inwestycyjnych zamkniętych**, w tym funduszy inwestycyjnych zamkniętych aktywów niepublicznych, czyli inwestujących poza rynkiem kapitałowym (na razie wybroniono fundusze)

KARY REGULATORÓW

- **20 banków 2008-20015 zapłaciło 235 mld $ kar**
- Bank of America 80 mld $
- JP Morgan 38
- Lloyds 21
- Citi 17
- Barclays 16

- Przyczyny kar:
- US hipoteki 141
- UK customers redress 44
- Sankcje 10
- US roszczenia 9
- FX 8
- Libor 8
- Unikanie podatków 4
- London Whale 1

Cele: ulgi dla konsumentów 44,5 mld$, Fannie Freddi 39 mld $, Skarb Państwa 14,5 mld $, Stany USDA 5,3 mld $

WYZWANIA DLA SEKTORA BANKOWEGO W POLSCE 2015

Wyższe obciążenia związane z niestandardowymi wydarzeniami

Podstawowe koszty (CIT*, BFG, KNF i VAT)	**8,4 mld zł**

DODATKOWE OBCIĄŻENIA BANKÓW I UTRACONE ŹRÓDŁA PRZYCHODÓW W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY

Dodatkowe obciążenia	**Wartość**
Wypłaty gwarantowane dla klientów SKOK	**3 mld zł**
Dodatkowe wpłaty do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z tytułu wypłat gwarantowanych dla klientów SK Bank	**2 mld zł**
Fundusz wsparcia kredytobiorców mieszkaniowych	**0,6 mld zł**
Utracone źródła przychodów	
Obniżenie poziomu przychodów z tytułu interchange	**1,5 mld zł**
Wsparcie dla kredytobiorców walutowych – tzw. „sześciopak”	**1 mld zł**
ŁĄCZNIE	**8,1 mld zł**

** ZBP CIT za 2014 r.*

WYZWANIA DLA SEKTORA BANKOWEGO 2016

- **Obciążenia banków wynikające z obowiązujących regulacji i zaleceń w 2016 r.**

Obciążenia:

- Dodatkowe wymagania unijne dotyczące kapitału (bufor zabezpieczający (Tier1)) zgodnie z dyrektywą CRD IV: **12 mld zł**
- Dodatkowe wymagania KNF dot. kapitału (domiar kapitałowy wymagany przez KNF od 14 banków zaangażowanych w kredyty mieszkaniowe w CHF): **10 mld zł**

Utracone źródła przychodów:

- Kontynuacja wsparcia dla kredytobiorców walutowych (tzw. „sześciopak”): **1 mld zł**
- Dodatkowy podatek bankowy (podatek od aktywów): szacunkowy koszt **3,4 mld zł**
- **Niepewność dotycząca projektów obciążania banków w odniesieniu do oczekiwań politycznych kredytobiorców walutowych - od 3,5 do 80 mld PLN**